

שמחת היצירה

מאת פגלעל יאזי מין

ב"ה

כל הזכויות שמורות למחברת.

אסור להעתיק, לצלם, או לשכפל.

אין להקליט או לשדר בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני, או אחר – כל חלק שהוא מן החומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמחברת.

סטודיו אביחיל

לוגו • אות • ספר

052-6509692

הוכן עיניים

1.....שמחת היצירה

5.....מבוא

7.....הקדמה

9.....רעיון לארגון

11.....גזירה במספריים

12.....גזירה

13.....צילום עטיפות

14.....מגוון ציורים ממש "מתחת לאף"

15.....גזירה של "חצי" וגילוי השלם

17.....ציור אחר

19.....ציור על מראה

21.....העתקת ציור "בעזרת חלון" (אור השמש)

22.....הכנת שבלונות

24.....הכנת "פאזל צבעים" וציור בצדו ההפוך

27.....מוטוריקה עדינה

28.....הידוק צורות בשדכנים

30.....פלסטלינה וגפרורים

32.....משחק בבצק

34.....הכנת סלילות

35.....הורדת גומייה מהאצבעות

37.....אירועים ומועדים מיוחדים

38.....כתר

39.....ברכות ואיחולים

41.....צמיד על האמה

42.....העמדת סמלים נבחרים על קוביות

45.....במרחב

47.....הכנת חנות צעצועים

48.....בניית אוהל

49	אזהל נוסף.....
50	מונייה של "גוגואים" וקליעה לקופסה.....
51	יצירת בועות סבון.....
52	הכנת טירה.....
56	הצבת בעלי חיים.....
58	בניית מגדלים.....
59	הכנת משרד.....
61	צילום מקרוב.....
63	אותיות וספרות.....
66	הדבקת חול.....
67	הדבקת גפרורים.....
68	רצועות ושדכנים.....
69	צבעי מים.....
70	דבקיות.....
71	פלסטלינה.....
73	במטבח.....
74	ארוחות לילדים.....
78	משולשי פיתה.....
79	ריבועים בתפוח.....
80	משטחים לציור.....
81	פסטה יבשה.....
83	משחקי שבת.....
85	מה יוצא דופן?.....
86	זה הסוד שלי.....
88	הפכים.....
89	מהי המילה?.....
90	מילה מזכירה מילה.....
91	משפט פתיחה.....
93	דברי סיכום.....

מבוא

אדם שנזדמן לו לתת ארוחה לנזקק חש סיפוק אדיר כיוון שזן את הנזקק. הנתינה מביאה את האדם להידמות לבורא עולם, שהוא הזן והמפרנס לכל היצורים.

כמו בנתינה, כך גם ביצירה. כשהאדם יוצר הוא חש התרוממות אדירה, מתוך שהנשמה נפגשת עם מקור חיותה. ה' הוא היוצר של היקום כולו – תבל וכל יושבי בה. היצירה מביאה את האדם להידמות לבורא. היצירה היא יכולתו של האדם הנמשך מהאין סוף, ליצור בעצמו על פי מגבלותיו.

"והנה, מה שהורונו חז"ל הוא: שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, שזהו התענוג האמתי והעידון הגדול בכל העידונים שיכולים להימצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הזה" (מסילת ישירים פרק א') על כל אדם למצוא את הדברים שדרכם יכול הוא להתענג על ה', ולחלוק חוויותיו עם הסובבים אותו.

יש לחוש את השפעת הנתינה, לראות כמה שמחה אפשר להעביר בדברים שנראים לנו שרירותיים. מוסיקה נעימה, ארוחה טעימה, ציור נפלא, בגד יפה, תכשיט מרהיב, ספר מרתק וכדומה – כולם הם מפגש עם הקדוש ברוך הוא.

הילד הקטן חש סיפוק כפול, כיוון שנוסף על קרבת ה' (ללא יכולת להבין זאת), הוא חווה הצלחה "כמו הגדולים".

חשוב לתת לילד הזדמנויות רבות לעסוק בחומרים ליצירה על פי יכולותיו, לפי בחירותיו, ובדרך שבה הוא מביע את עצמו, וליהנות בעיקר מההליך.

(ברור שנעודד, נהלל ונשבח כל תוצר, ונחזק בכך את הדימוי העצמי שלו)

הקדמה

לפני כשנתיים קראתי את הספר "הגן והפרי", ספרו של ד"ר מיכאל אבולעפיה. הייתה שם פסקה שהבנתי מתוכה כי התפיסה שיש שתי קבוצות נפרדות של סופרים ושל קוראים היא מוטעית. למעשה, כל אחד צריך או יכול לכתוב ספר מתוך סיפור חייו או מחוויות חייו. אך כשניגשתי לצטט את השורות, הופתעתי מאוד. מיכאל שתמיד הצטייר בעיניי כאדם עדין, בעל מבטא צרפתי קל, והזכיר לי במראהו את דודו פישר (כן, כן, הגן של דודו...). התגלה כתיקיף ונחרץ, וכך כתב: "על כל אחד מוטלת החובה לכתוב ספר, כלומר לאסוף את כל הפנינים שהוא מגלה, ולהעלות אותן על הכתב".

כיוון שהדברים נחרטו בלבי, אני זוכרת שהעליתי את העניין כמה פעמים בהזדמנויות שונות. והיום, ברוך ה', הדברים הבשילו. הפנינים שאספתי מובאות לפניכם. הספר הוא כלי עזר לזמנים שבהם אנו רוצים להעסיק את הילדים ולא בדיוק יודעים מה לעשות. החלוקה של הפרקים תמקד אתכם בתחומים שנכון להעסיק את הילדים כמו מוטוריקה, מרחב, וכו'. הילדים כמהים להיות עסוקים ("משעמם לי"). עלינו לזכור שהתהליך הוא החשוב בהתפתחות, ואילו התוצאה – פחות. ועוד, אל לנו להירתע ולצאת מגדרנו כדי להעסיק את הילדים בכל פעם שהם מפטירים: "משעמם לי". יש יתרונות גם ב"שעמום".

מסביבנו קיימים חומרים רבים למחזור, גרסאות ואריזות מזון. אם נחפש נגלה עוד ועוד. לכן אין צורך לקנות תמיד. הרעיונות לפעילויות מתאימים לבית, לגן, אצל סבתא, בקייטנה וכדו'. תקוותי שכל פעילות בתוספת התמונות, תועיל לכם, ואף תעלה רעיונות נוספים. מאחלת הנאה רבה, והצלחה. מוקדש בעיקר לכל האימהות, לסבתות, לגננות, למדריכות, אפילו לשמרטפית, וכמובן גם לכל האבות, לסבים, לגננים, למדריכים ולשמרטפים.

באהבה, יוכי מינס

רעיון לארגון

ארגז כלים

טושים, צבעים, מספריים, דבק, עפרונות, דבקיות, מחקים, שדכן וסיכות, ועוד ועוד כל אלה יכולים להיות מפוזרים במקומות שונים, ולתת תחושה של בלגן תמידי.

באחת הפעמים שבהן התארחנו בבית מלון מטעם העבודה של בעלי, חיכה לנו "ארגז כלים" מלא בממתקים. כשהגענו הביתה, החלטתי לנצל את הארגז לטובת מיקום כלי הכתיבה בצורה מסודרת ומאורגנת.

היתרון הגדול ביותר הוא, שמיד עם תום הפעילות הילד יודע שהכול חוזר לארגז. בכך נמנע בלגן בכמה מקומות שונים, ובפעם הבאה הכול נמצא בקלות.

גזירה במספריים

גזירה

גזירה היא אחת המיומנויות הנרכשות בגיל הרך, לכן יש לזמן לילדים להתנסות בכך בהדרגה ולתרגל איתם זאת שוב ושוב. ראשית, יש לתת לילד לקרוע נייר בידיים ללא מספריים. (נדמה שהפעולה פשוטה, אך לא כך. בתחילה הילד מותח בשתי ידיו את הדף ולא מצליח לקרוע).

בגיל שנתיים וחצי יש לתת לילד מספריים מפלסטיק שבעזרתן ניתן לו לגזור פלסטלינה. בשלב הבא נגיש לילד רצועות נייר (ולא דף שלם, כדי לא לייאש ולסרב את הפעולה), שאותן יגזור ויחוש הצלחה מיד.

הערה חשובה: בזמן שהילד גוזר אין להעיר לו על צורת האחיזה, זאת כדי לא ליצור רושם אצל הילד שפעולת הגזירה מסובכת וכך יתייאש וימנע ממנה, אלא, תוך כדי שירה או הערה בונה, רק לסדר לו את האחיזה.

צילום עטיפות

כדי לגוון בחומר הנגזר אפשר לצלם במכונת צילום עטיפות ואריזות למיניהן, ולהכין דפי גזירה מעניינים ושונים.

מגוון ציורים ממש "מתחת לאף"

אפשר לגזור גם מתוך פרסומים למיניהם (שלא חל עליהם כמוכן איסור צילום או העתקה וכדומה). ניתן למצוא דמויות רבות, אביזרים, עיטורים ועוד ועוד. המטרה היא לזמן לילד ציור שאותו יבחר לגזור, ובכך פעילות הגזירה נעשית מתוך צורך של הילד לגזור את הפילון וכדומה, ולא כהוראה מאיתנו.

חוברת מקופת חולים, עיתון לפרסומות של סופר פארם, חוברת לעובדי חינוך.

לקראת חג הפורים, נהגתי לבקש בחנויות צעצועים ותחפושות קטלוגים של תחפושות (תמיד נתנו לי בשמחה, ולא מעט). הבאתי לגני, מיינתי רק את התחפושות הראויות, והגשתי לגזירה לשמחתם הרבה של הילדים.

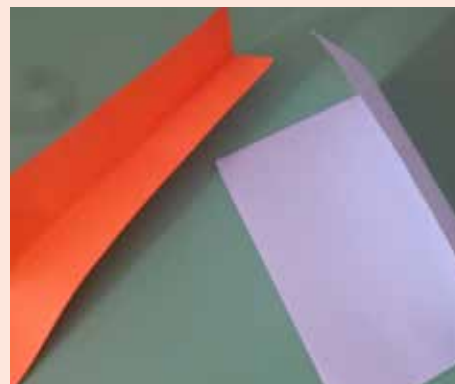

גזירה של "חצי" וגילוי השלם

עוד משהו שונה, אחר, המושך את הילד לפעולה. נגיש הפעם נייר מקופל לאורכו ועליו חצי ציור. (הציורים חייבים להיות סימטריים) הילד יגזור חצי, יפתח את קיפול הנייר ויגלה את הציור השלם.

אמרו לילד: בוא וראה משהו נחמד.

ציירו את חצי הציור על הצד שאינו מחובר, הפתוח, וגזרו.

אז...ססס...

ציור אחר

ציור על מראה

בדרך כלל אנו מגישים לילדים דפים וצבעים. בפעילות זו, אין צורך בדפים, והיתרונות רבים.

ראשית, הפעילות שונה ומזמינה. שנית, אפשר לצייר ולמחוק ושוב לצייר בלי לבזבז דפים. **יתרון נוסף וחשוב הוא חיזוק חגורת הכתפיים*, המועיל למוטוריקה הגסה** (במפרקים הגדולים).

כאשר מציירים על דף או על משטח המונח על שולחן, הידיים נתמכות בשולחן. ההזדמנות לחזק את חגורת הכתפיים היא כאשר הידיים אינן נתמכות, כמו בציור על מראה תלויה, או על החלון.

ומלבד זאת, "לְחַבֵּר בראי" אפשר לעשות פרצוף, והוא לא נעלב. הוא דווקא צוחק...

◀ עזרים

1. מראה גדולה
2. טושים מחיקים
3. נייר טישו

מציירים, מציירים ונייר (א) מתחזרים!

* לחגורת הכתפיים אפשרויות תנועה רבות ומורכבות, המהוות את הבסיס התנועתי ליכולת המפותחת של הגפיים העליונות (*ראו פעילות נוספת לחיזוק חגורת הכתפיים בהמשך).

פנים אל פנים

ומהי המראה הקטנה ביותר שיש לכל אחד? קרנית העין.
בקשו מהילד להתקרב אליכם פנים אל פנים, ולהתבונן היטב לתוך עיניכם.
שאלו: מה ראית? תמיד עם הגילוי מגיע החיוך. הילד רואה את עצמו!

הליכת מריצה

תרגיל נוסף לחיזוק חגורת הכתפיים.

הילד נעמד על כפות ידיו, והמבוגר מחזיק לו את הרגליים. כך מתחילים ללכת. בכל פעם מרחק ההליכה גדל.

העתקה ציור "בעזרת חלון" (אור השמש)

לעיתים קרובות, הציורים של ילדי הגיל הרך אינם ברורים למתבונן. פעילות ההעתקה, עוזרת לצייר ציורים המובנים יותר, ותחושת ההצלחה חשובה מאוד!

◀ עזרים

1. ציור נבחר
2. דבק נייר – סלוטייפ
3. עיפרון
4. צבעים (אם רוצים לצבוע לאחר ההעתקה)

◀ הוראות

מדביקים (בעזרת דבק נייר – סלוטייפ) ציור נבחר על החלון.
מדביקים מעל הציור דף נוסף חלק, ועליו מעתיקים את הציור המשתקף תחתיו.

הכנת שבלונות

שבלונות הם עזרים נפלאים, אך יקרים מאוד. לכן נכין בעצמנו אפילו בלי לדעת לצייר.

◀ עזרים

1. ציור

2. דבק נייר – סלוטייפ

3. מספרים

4. ריבוע מפל

5. טוש בלתי מחיק (ארטליין, למשל) שחור

◀ הוראות

מוצאים את הציור הנדרש.

מצלמים אותו בהגדלה עד לגודל הרצוי.

מדביקים על חלון בעזרת דבק נייר – סלוטייפ, מניחים נייר על הציור ומעתיקים.

בשלב הבא הופכים את הציור לצללית.

ההפיכה לצללית תעזור לנו להחליט אם הצורה ברורה, אם לא אין טעם להמשיך. מעתיקים את הצללית על ריבוע מפל, ואפשר גם בהדבקה על החלון.

גוזרים בתוך הצורה
והנה שבלונה.

רצוי להכין מקבץ שבלונות באותו נושא, למשל: לראש השנה – שופר, תפוח, רימון, צנצנת דבש.

לאחר שהילד מעתיק, הוא יכול לצבוע בצבעים, או להדביק דבקיות על קווי הציור, או לגזור ולהדביק על נייר בצבע אחר, או למלא בצבע גואש בעזרת קיסמי אצוניים וכו' וכו'.

הכנת "פאזל צבעים" וציור בצדו הפוך

תוך כדי עבודתי בגן, שוחחתי בטלפון, והזדרזתי לרשום מספר טלפון.

כשהרמתי את הפתק גיליתי את המספר שכתבתי רשום על עוד דף בצבעים מגוונים. איך זה קרה? אסביר.

אחת הילדות בגן הגישה לי ציור, והנחתי אותו על ארונית ליד הטלפון. לאחר מכן, מבלי משים, הונח דף ריק על הציור, ואגב שיחת הטלפון הנחתי פתק על הדף שמעל הציור, ורשמתי את מספר הטלפון. כשהרמתי את הדף הריק התגלה המספר רשום (אבל בכתב "ראי"). הצבע עבר מהציור של הילדה לדף הריק.

אם מציירים על "דף הפאזל" יוצא ציור ישר ולא הפוך, אבל חד פעמי. אבל כשמניחים דף על "דף הפאזל" יהיה אפשר לצייר כמה פעמים, כל פעם על דף אחר.

בצדו האחד של הדף, הציור הוא בצבע העיפרון, אך בצדו השני של הדף, הציור הוא בצבעי "הפאזל".

◀ עזרים

1. דף מסומן "בחלקי פאזל"

2. צבעי פנדה

3. עיפרון (עדיף לא מחודד היטב)

4. דפים נוספים.

כמו קסא

מוטוריקה עדינה

*מוטורי – תנועתי, הקשור בתנועה. פעולות מוטוריות של שרירי הגוף. (מילון אבן שושן)
עדינה – במפרקים הקטנים.

הידוק צורות בשדכנים

האפשרויות בפעילות זו הן רבות כל כך, שפשוט תנו לזאטוטים וצפו בהנאה.
ילד בגיל שלוש וחצי ומעלה, בליווי מבוגר, יכול להשתמש בשדכן, להדק וליצור בלי סוף.
ילד המסוגל לגזור, יגזור לעצמו צורות להידוק.

◀ עזרים

1. שאריות נייר צבעוני שאפשר לבקש בכל בית דפוס

2. מספריים

3. שדכן + סיכות (מהדק)

4. דף להידוק

◀ הוראות

להכנת פרחים, גוזרים מגוון של עלי כותרת (כפולים).

מהדקים במרכז של שלוש יחידות
המסודרות כפרח.

מדביקים דבקית צבעונית באמצע כדי
שתסתיר את סיכת ההידוק.

כל ילד עובד לפי רמתו ויכולתו.

מוסיפים דבקות במקומות נבחרים, כמו
במחושים של הפרפרים.

פלסטלינה וגפרורים

המתוקים הקטנים הוגים כך: "פלסטלינה" ואני נהנית לשאול: פסטה? באיזה רוטב, עגבניות או שמנת?
הפלסטלינה היא חומר מרתק ליצירות רבות. חומר פופולארי ואהוב.
אנו ניתן מעט הכוונה, נעניק המון עידוד, והחשוב ביותר: נשב ונהנה עם הילדים, ולא נטוש אותם...
(טוב, לפעמים אפשר להשאירם לעבוד לבד).

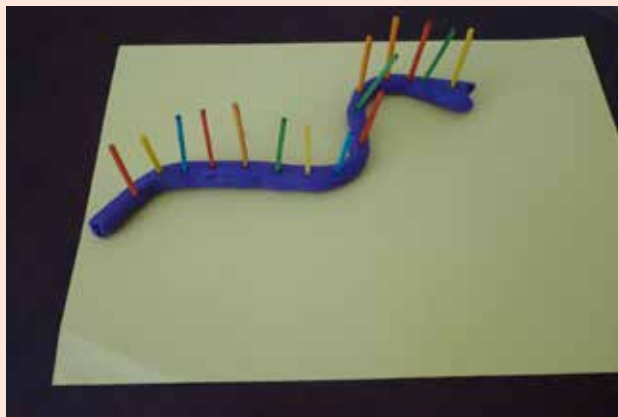
◀ עזרים

1. פלסטלינה

2. "גפרורים" צבעוניים

◀ הוראות

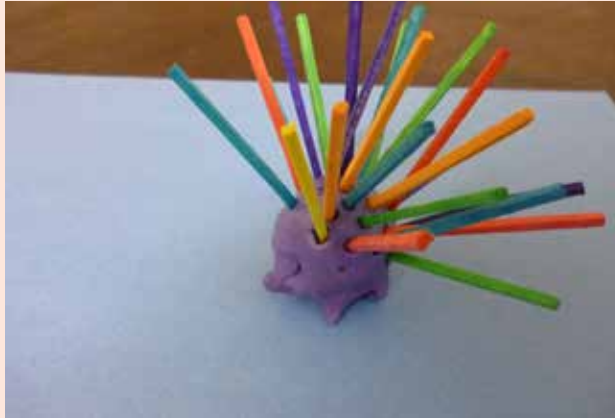
נחשים

בשלב ראשוני נגיש רק פלסטלינה, ונכין "נחשים" וכדורים קטנים בין כפות הידיים, לשיפור המיומנות.

מכינים "נחש" מהפלסטלינה, נועצים גפרורים, ומדמיינים...

קיפוד

קיפוד ידידותי.
מכינים כדור (בגודל כדור פינג
פונג) -זהו "הקיפוד".
ועכשיו ממלאים ב"קוצים".

קוביה

מכינים בידיים כדורים
קטנים.
מחברים כל שני כדורים
בעזרת גפרור.
ממשיכים על פי הדגם.
מנסים ליצור פירמידה
על פי אותו עיקרון של
הקובייה. (מכינים משולש
במקום ריבוע) וכך אין ספור
אפשרויות. כיד הדמיון
הטובה.....

משחק בצק

אם היה משהו שלא נמאס על הילדים בכל שנות עבודתי, זהו הבצק. כמעט בכל שבוע הכינה הסייעת בצק בצבע אחר, והילדים בקשו לגשת עוד ועוד.

בדרך כלל מגישים לילדים בצק, מערוך וצורות לקריצת "עוגיות", אך עם הזמן יצאו לשוק כלים נוספים, כמו מכונת בצק, "מזרקים" וכדומה, והמשחק הורחב. גם בגן, עם השנים, הוספנו לילדים כלים כמו צלחות או מגשים, סכין חד פעמית, ובביתי הגשתי גם מלקחיים להרמת "העוגיות" וגלגלת לקישוט.

◀ החומרים

1. כוס וחצי קמח

2. חצי כוס מלח

3. כוס מים

4. כף שמן

5. כפית צבע מאכל

◀ הוראות

שמים את הקמח והמלח במחבת רחבה, ומערבבים.

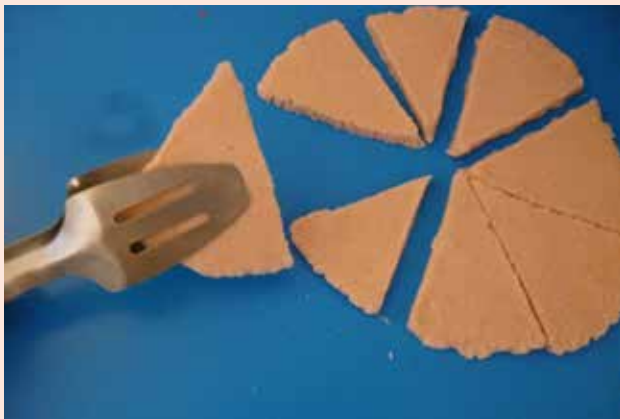
בכוס המים מערבבים את צבע המאכל ואת השמן.

מוסיפים את הנוזלים לקמח ולמלח שבמחבת, ומערבבים על אש בינונית עד שהבלילה מסמיכה.

מכבים את האש ומניחים להתקרר.

הנאה של מחמם!

הכנת סלסילות

אחד האבות בגני הביא לנו ארגז מלא ברצועות בריסטול בצבע "שמנת". יצרנו מהן עוד ועוד, ולקראת ט"ו בשבט חלק מהרצועות הפכו לסלסילות יפהפיות, שמולאו בפרות יבשים.

הנה לפניכם שלבי ההכנה:

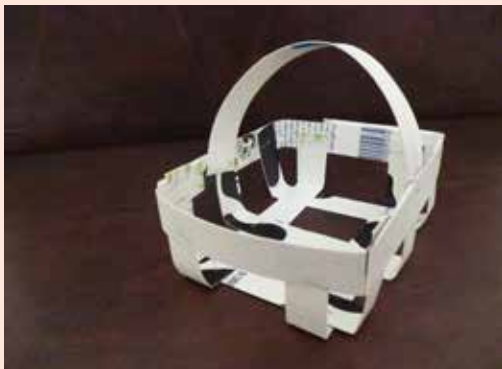
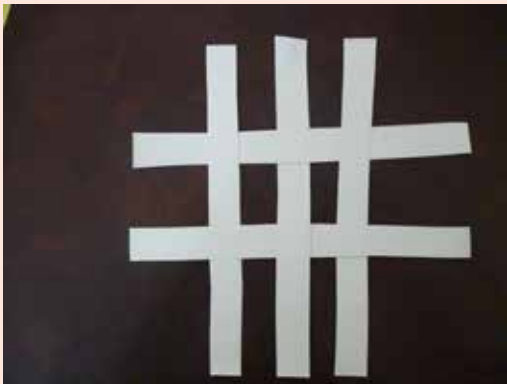
◀ עזרים

1. רצועות בריסטול קשיח (בתמונה רצועות מקרטון חלב)

2. מספריים

3. שדכן וסיכות

ביום שבו מחליטים לבנות אוהל, חלק מהילדים יכולים להכין סלסילות לכיבוד האורחים, או לכיבוד בפיקניק.

הורדת גומייה מהאצבעות

פעילות מעולה לשיפור המוטוריקה העדינה. (במפרקים הקטנים) הפעילות מאתגרת, מצחיקה ולעתים מתסכלת.

◀ עזרים

גומייה

◀ מספר משתתפים

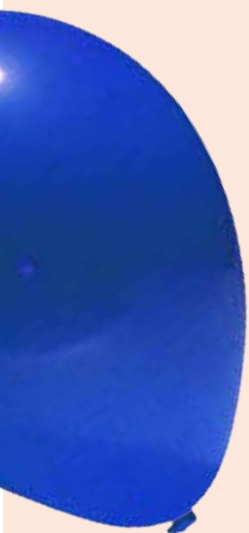
משתתף אחד

◀ הוראות

כורכים את הגומייה סביב האצבעות.
ועל הילד להוריד אותה, אך ורק בעזרת האצבעות שעליהן כרוכה הגומייה.
אסור להיעזר ביד השנייה או לגעת בחפצים כדי לגלגל את הגומייה ולהסיר אותה.

(היזרי, אני מצליח!)

**אירועים
ומועדים
מיוחדים**

כתר

כתר בראשו של הילד הוא הכרזה שאותה מציג הילד לפנינו. מניסיוני ילד יכול לשמור כתר שקיבל בגן לכבוד חג, למשל, ימים ארוכים, ובדבקות יותר מאשר ישמור על ממתק שקיבל.

◀ עזרים

1. רצועת בריסטול ברוחב של כ-4 ס"מ, וארוכה מעט מהיקף ראשו של הילד.

2. סמל נבחר. (סביבון, כתר של מלך, ספרה המציינת שנים ליום הולדת)

3. דבקיות לקישוט הרצועה (לא חובה)

4. שדכן וסיכות

◀ הוראות

מוודים את היקף ראשו של הילד ומהדקים את רצועת הבריסטול בהתאם.

מהדקים את הסמל הנבחר לחזית הרצועה – לחזית הכתר.

יש לי יום הולדת

אני מלך

אני פרח

ברכות ואיחולים

לכבוד כל שמחה נכין פרחים ובהם כתובות הברכות או האיחולים בעט כדי שלא יימחקו במים.

◀ עזרים

1. נייר בגודל A4

2. מספריים

3. טושים

4. מגש ובו מים

◀ הוראות

מציירים שלושה פרחים בכל
עמוד וגוזרים אותם.

מקשטים את עלי הכותרת,
רצוי בטושים, ולא בצבעים.

מקפלים את עלי הכותרת
באופן שיסתירו את הכתוב.

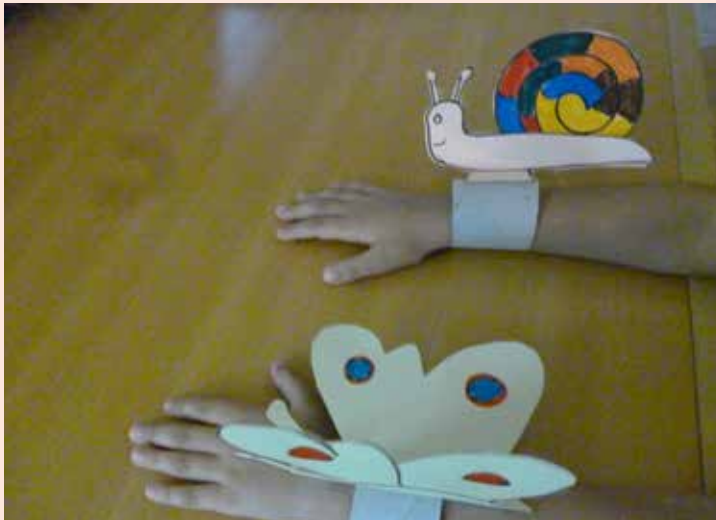
בזמן המתאים מגישים לבעל
השמחה את הפרחים.

בעל השמחה מניח את הפרחים במגש שבו מעט מים, וכאן מתרחש דבר נפלא: הנייר סופג את המים ועלי הכותרת נפתחים אט אט. עכשיו אפשר לקרוא את הברכה.
כשהפרחים נפתחים לגמרי צבעי הטושים צובעים את המים בפסים צבעוניים.

פלאט מקסים – מוצ'יוכי משתלבים.

צמיד על האמה

בדרך כלל הילד מחזיק ביד אביזר, חפץ וכדומה, והאצבעות "תפוסות".

במשחק זה אנו יוצרים "צמיד" (חצי גליל נייר טואלט גזור לאורכו), וכך גם האצבעות פנויות.

בסתיו השכלול מופיע, ובאביב נפגוש פרפר.

◀ עזרים

1. גליל נייר טואלט
2. דבק נייר – סלוטייפ
3. ציור נבחר
4. מספריים

◀ הוראות – שכלול

גוזרים את השכלול ומשאירים את המחוששים מחוברים. מחברים את הכונכייה לגוף השכלול. מדביקים בעזרת דבק נייר – סלוטייפ את שני החלקים שמתחת לגוף השכלול, לשני צדיו של הגליל החצוי. **הערה:** יש ציור שמעתיקים כפול כמו השכלול, ויש ציור שמעתיקים רגיל כמו הפרפר.

◀ הוראות – פרפר

מחברים בעזרת דבק סלוטייפ את כל אורכו של הפרפר לחלקו החיצוני של הגליל, והצמיד מוכן. נכון שבמקרה זה המבוגר מכין, והילד "רק" מעטר. אולם יש להתייחס כאן ל"צמיד" כתחליף להפתעה שקונים. וכל מה שמשמח ילד – הרי זה מבורך!

חדיד מאן!

העמדת סמלים ובחרים על קוביות

לקראת חגים, או סביב נושא אהוב, הופכים כל בנייה למעניינת הרבה יותר.
(מחפשים את הסמלים ב-Google תמונות או בדרך אחרת)

למשל, **לקראת יום ירושלים:**

◀ הוראות

מדפיסים את התמונות על נייר לבן.
גוזרים, מניילים במכונת למינציה.
גוזרים שוב ויוצרים כרטיסיות.
מדביקים סקוטש זכר בצד האחורי של
כל תמונה, ומחברים לקובייה,
שעליה הדבקנו סקוטש נקבה.
הילדים בונים וממקמים את התמונות
כרצונם.

במרחב

הכנת חנות צעצועים

יום אחד שאל אותי בני הקטן אם אני רוצה לקנות ממנו, וכשבדקתי את מרכולתו גיליתי שהוא מציע צעצועים למכירה. הוא גם החליט על פריט מסוים שישמש בתור "הכסף". שיחקנו והנאתו הייתה מרובה. עוד באותו היום הכנו את חנות הצעצועים הראשונה.

◀ עזרים

1. צעצועים מהמלאי שבבית

2. "מטבעות"

◀ הוראות

יש להחליט על מוכר, על קונה, על קופת כסף ועל ארנק, ולשחק באופן התואם את המציאות.

הערה: לכל גיל יש להתאים את רמת המשחק. התמחור, התשלום והעודף משתנים בהתאם לרמתו של הילד.

גם בגן הכנו חנות צעצועים. כל ילד הביא מביתו שני צעצועים תרומה לטובת המשחק, ובעבודה בקבוצה, תמחרנו כל פריט עד 5 ₪.

מעניין היה לראות את תמימות הדעים, כמעט תמיד, בעניין המחיר שכדאי לתת לצעצוע. צעצוע "שווה" תומחר בחמישה שקלים, וצעצועים אחרים בפחות. קופה רושמת כבר הייתה בגן. במקביל, כל ילד הכין ארנק, עיטר ודאג לציין את שמו – לכל ילד הייתה חותמת אישית הנושאת את שמו. את הארנקים הילדים שמרו במגירות.

בכל יום הכרזנו על פתיחת החנות, וכל ילד שקנה, שיחק בצעצוע כמעט לאורך היום כולו. המוכרים התחלפו כל 10 – 15 דקות לערך.

ברוב גני הילדים נהגו להכין "מיני מרקט" – מכולת, שהוקמה בעיקר מאריזות מזון שהילדים הביאו מהבית.

כשהתארחתי בגן באשדוד הוצעו למכירה גם סביונים. הפרחים עמדו בדלי מים ונקנו ביחידות. המחזה היה נפלא.

בניית אוהל

בזיכרונות ילדותי זכורה לטובה חווית בניית אוהל. פעילות משמחת זו "מחזירה" אותי לבית שבו גדלתי. אלתרנו רבות ופיתחנו כישורים מוטוריים וחברתיים.

כדי לחבר את הסדינים נעזרנו באטבים, בידיות של חלונות, בחבלים לקשירה ועוד ועוד.

האוהל הפך לעתים מקום לפיקניק, לעתים משטח למשחקי קופסה או למקום למנוחה.

נהנינו וחווינו.

כדי שילדינו ייהנו גם הם, הבה נעביר הלאה את החוויה.

כל החיבורים שבתמונות, נעשו בעזרת גומיות.

המקום חמים ונעים למשחק, לפיקניק או למנוחה.

אוהל נוסף

אוהל קנוי הניתן לכנייה בקלות

את האוהל הקנוי הרכבתי בתוך הבית. (פינת האוכל עברה מקום לטובת האוהל...) כאן הוספנו אביזרים המתאימים לטיולים, וגם כריכים – "צידה לדרך".

אפשר להכין עזרים המשפרים ומעשירים את המשחק באוהל או במחנה.

◀ עזרים "חיוניים"

1. משקפת
2. מצלמה
3. פלאפון (ישן כמובן)
4. מכשיר קשר
5. זכוכית מגדלת
6. מפה סודית (אפשר כזו שהילדים יכינו)

יש לארוז את העזרים בתיק גב, לחבוש כובע, ו...קדימה לדרך!

זריך בלחה!

מנייה של "גוגואים" וקליעה לקופסה.

המנייה עד 50 היא חלק נפרד מן המשחק, ומטרתה תרגול בגיל הרך (בגיל 5 בממוצע).

◀ עזרים

1. גלעיני משמש — גוגואים (אג'ואים)

2. קופסה

3. שעון

◀ הוראות

המשחק מיועד למשתתף אחד או ליותר, ואפילו לכל המשפחה.

מעמידים קופסה במרחק כמטר וחצי מהמשתתפים במשחק.

ממנים אחראי לאיסוף כל הגוגואים שנפלו לרצפה ולחלוקתם לשאר המשתתפים.

כל המשתתפים קולעים לקופסה. מוודים כמה זמן עבר עד שהוכנסו כל הגוגואים לקופסה.

במשחק הבא מנסים לקלוע את כל ה"גוגואים" בזמן קצר יותר. המשחק הוא "נגד השעון".

אם רוצים להוסיף "פלפל" למשחק יש למנות משתתף שמכריז על הדקות החולפות.

יצירת בועות סבון

בפעילות זו ההנאה היא בעצם ממראה העיניים.
ריחוף הבועות באוויר יכול לרתק גם מבוגרים.

כתוספת למוכר ולידוע נפעיל את הילדים
במטרה למצוא חפצים נוספים בסביבה
המוכרת, שגם מהם אפשר להפריח בועות
סבון.

הביטו סביבכם. תופתעו לגלות עוד חפצים
שמתאימים לפעילות זו. אם החפץ גדול נחליף
את מיכל המים והסבון בקערה למשל. אפשר
להחזיקה מול מאוורר במקום לנשוף.

הכנת טירה

עולם האגדות מרתק מעצם המסתוריות שהוא מייצג, אלא שלרוב האגדות המוכרות, תוכן נוראי. להרעיל בעזרת תפוח, לפתוח את בטן הזאב ולהוציא את סבתא שלמה (סוף שמח Happy end). זוהי הרעלת עולמו של הילד!

יש להרחיק את הילד מתכנים אלה ולהפגישו עם תוכן ראוי המצוי בספרים רבים וטובים. הטריות הקנויות יקרות מאוד, ולכן אנו נכין טירה העשויה בעיקר מגלילי נייר טואלט.

הידעתם?

כל עשרה גלילים יכולים להידחס לתוך גליל אחד. יש לגזור את הגליל לאורכו, להקטין את הקוטר ולדחוס. התבוננו בתמונה. פעילות שגם הילד מצליח לעשות.

◀ עזרים

1. גלילי נייר טואלט

2. שני גלילי נייר מטבח

3. שני פקקים גדולים (כמו של בקבוקי מרכז כביסה)

4. מברשות שיניים ישנות

5. שני מלבני בריסטול (להכנת הדגלים)

6. צבע גואש מתכתי

7. דבק

8. דבק נייר – סלוטייפ

9. מספרים

שלושה חלקים לטירה: 1. שני צריחים 2. חומה 3. מגדלי הדגלים.

◀ הוראות – הצריחים

כדי להכין את הצריחים, מחברים את הפקקים לגליל נייר המטבח, ומדביקים בעזרת נייר דבק – סלוטייפ. נייר הדבק משמש בסיס טוב לצביעה, לעומת הפקקים העשויים מפלסטיק שאינו סופג את הצבע.

צובעים בצבע מתכתי בעזרת
מברשת שיניים ישנה, או
במכחול.

יש חלקים שהילד יתקשה
להכין, אבל בצביעה הילד
משתתף וצובע.

◀ הוראות — החומה

גוזרים גליל נייר טואלט לאורכו.
מקפלים באמצע.
מהדקים את הקפל.
מציירים ריבועים בקצה אחד של
הגליל.
גוזרים לסירוגין את הריבועים
ליצירת "חומה".

הילדים צובעים בצבע מתכתי,
בעזרת מברשת שיניים ישנה, או
מכחול.

מחברים את החומות לגלילים
דחוסים וצובעים בצבע מתכתי.

◀ הוראות – הדגלים

בכל בית מחליפים את מברשות השיניים, ולא בדיוק מוצאים להן שימושים נוספים. השימוש המוכר ביותר הוא לניקיון: ניקיון פומפייה, ניקיון מסילת תריסים וכדומה. כאן המברשות משמשות לצביעה וגם להעמדת הדגל.

מכינים מלבן כפול, מקופל ומחובר.

גוזרים משולש בקצה.

מחברים למברשת השיניים ומהדקים. הדגל מוכן.

דוחסים את הדגל לתוך גליל נייר טואלט, שלתוכו דחסנו עוד גלילים, ושצבוע בצבע מתכתי.

כל הגלילים דחוסים בעוד גלילים, וכך נוצר כובד המייצב את כל חלקי הטירה.

הגלילים הדחוסים מגרים את הדמיון בעיניי.

נסו גם אתם למצוא להם שימושים שונים. כך נמחזר הרבה מאד גלילים לטובת איכות הסביבה.

מתחור זה כאן!

קעת אפשר להביא דמויות אבירים, סוסים וכלי תחבורה שונים ממשחקים קיימים. אפילו לבנות בלגו ולהתחבר לטירה, באותו מרחב של משחק.

הצבת בעלי חיים

התמצאות במרחב היא חלק חשוב בחיי הילד, וככל שהמושגים ברורים יותר כך התפקוד קל יותר. דרך משחק, ההקניה נעשית חווייתית ומהנה.

שיירה של בעלי חיים

◀ עזרים

1. בעלי חיים מפלסטיק

2. עצמים שונים (שימשו למקום הנקרא "מעל", ולמקום הנקרא "בתוך", כגון קופסת נעליים, כיסא ילדים וכדומה).

◀ הוראות

הילד בוחר את החיה שתוביל, גמל לדוגמה, ועוד אחת אחריה, פרה, למשל. לחיה השלישית בשיירה מבקשים ממנו לקחת את הסוס ולהעמיד מאחורי הפרה.

לאחר מכן אומרים: "הגמל מסכים שהקרנף יוביל". על הילד להניח את הקרנף **במקום הנכון** לפני הגמל.

כך המשחק נמשך. ממשיכים לתת לילד הוראות והוא מניח את החיות במקומות המתאימים. **והשיירה מתארכת**

בשלב הבא בעלי חיים
נוספים מצטרפים לצד,
כמו בציור הזה: האריה
לצד הנמר, והטלה לצדה
של הפרה.

בהמשך נבקש מהילד
להניח את הטלה בתוך
המכסה, ואת הפרה מעל
המכסה (רצוי ששני המכסים
יהיו זהים).

כדי להניח מתחת, אפשר
למשל לצרף כיסא ילדים
מפלסטיק, ולבקש להניח
מתחת לכיסא.

לחץ וללמוד.

בניית מגדלים

◀ עזרים

1. חפצים שונים שאספנו.

2. קוביות, לגו או גרוטאות.

◀ הוראות

מחברים את החלקים ובונים כיד הדמיון הטובה.

הדבר מפתח, מעשיר ומהנה.

זמין ביותר בכל בית.

מאתגר לבנות בגובה הילד, אפשרי וכיף גדול.

הכנת משרד

בחרנו פינה בגן, ובה פתחנו את משרד "רימון". על השולחן ש"במשרד" הינחנו כל מכשיר שמצוי במשרד אופייני. החל מכלי כתיבה, מכשיר טלפון, מקלדת, מחשבון, מכונת פקס וכלה במהדקים, מקב (מחורר) וכדומה.

הילדים כדרכם מחקים, ובפעילות זו מזדמנות להם אפשרויות לפיתוח כישורי שפה – בשיחות הטלפון, לפיתוח כישורים מוטוריים: הכתיבה, הגזירה, ההידוק, הניקוב, ולפיתוח אינטראקציות חברתיות.

פינה זו אהובה מאוד. הילדים מרגישים גדולים, ומתנסים בהרבה מיומנויות בעת ובעונה אחת.

הראו לילדים איך לשרטט טבלה, למשל. איך להכין מעטפה, להדק כמה דפים יחד ולהכין פנקס. מכאן הם מפתחים את האפשרויות, מוסיפים מכתבים, ציורים, קישוטים, וכל זה תוך כדי "שיחות טלפון", "הקלדה במקלדת", ניקוב במקב וחישוב במחשבון.

כין אחת!

המשרד מקבל, כמובן, את שם הגן או את שם המשפחה. "משרד מינס", "משרד כהן", "משרד רימון", או כל רעיון אחר.

צילום מקרוב

כשביקרנו אצל סבא וסבתא, סבא הרגיש לא טוב, לכן היינו בשקט. הייתי עם שניים מבניי, וחשבתי איזו משימה תתאים למצב הנתון. באותו יום "נולד" המשחק – זיהוי החפץ. אהבנו את המשחק כל כך, והוא בהחלט התאים למצב. העברנו את הזמן בנעימים, ומאז אנחנו נהנים לשחק בו שוב ושוב במקומות שונים ובעתים מזדמנות.

◀ עזרים

1. מצלמה או כזו שבטלפון נייד

2. דמיון משעשע

3. מספר המשתתפים: 2 ויותר

◀ הוראות

כל אחד בתורו מצלם בטלפון הנייד חפץ כלשהוא מקרוב ממש כדי להקשות על זיהויו. שאר המשתתפים צריכים לגלות מהו החפץ. לדוגמה:

י

ז

8

ח

23

5

2

6

10

ה

א

4

ך

9

3

5

י

ג

8

א

ל

אותיות

ט

ב

וספרות

ה

כ

7

13

ז

ת

ג

ד

מ

2

כשהילד מתחיל להתעניין באותיות או בספרות, כדאי לתת לו ליצור אותם בחומרים שונים, ולהתנסות בכל פעם בחומר אחר.

דווקא אות ששמה נשכח – אותה ניצור כדי לשוחח עליה, ולחזור על שמה לשם הקנייה.

הדבקת חול

"אבא תראה עבודה מיוחדת, האות פ' מלאה בחול. "דודה, את יודעת למה אספנו היום חול? כדי להכין את האות פ'." האות הראשונה בשמו של כל ילד היא האות הראשונה שבחרתי לו בהקניית האותיות.

◀ עזרים

1. קערת חול

2. דבק

3. מכחול או לקקן למריחת הדבק

4. דף ובו כתובה האות הנבחרת

◀ הוראות

מורחים את הדבק "בתוך" שטח האות.

מפזרים חופן חול על מקום הדבק.

שופכים את שאריות החול המיותר בחזרה לקערה.

הזבקה גפרורים

◀ עזרים

1. "גפרורים" צבעוניים

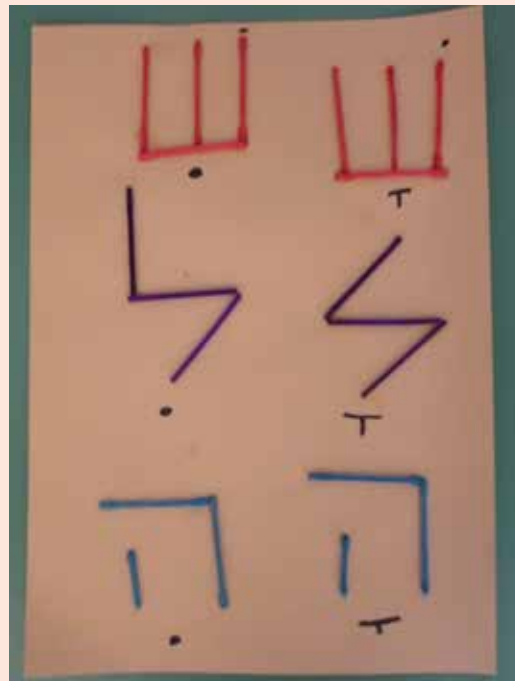
2. זבקה

◀ הוראות

יש ילד שיכול ליצור את האות בכוחות עצמו, ויש שאינו מסוגל לכך.

לכן יש ילדים שלהם נכתוב את האות בגודל הגפרורים, ויש ילדים שנגיש להם דף ריק. נתאים את המשימה לרמתו האישית של כל ילד.

אפשר גם לשאול את הילד מה הוא מעדיף.

רצועות ושדכנים

◀ עזרים

1. רצועות קטנות של נייר צבעוני (החליטו אתם על גודל הרצועות בעקבות התנסות אישית)
2. שדכן וסיכות

◀ הוראות

מהדקים רצועות ויוצרים אות, ועוד אות עד ליצירת מילה.

צבעי מים

◀ עזרים

1. דף ובו ציור או מילה כתובה (מעובה)
2. מכחול
3. צבעי מים
4. קערית מים קטנה

◀ הוראות

טובלים את המכחול במים, ואחר כך בצבע נבחר.

ממלאים את שטחי הציור בצבעים שונים. שימוש בהרבה מים גורע, כיוון שהצבע בהיר מאוד, וגם הדף עלול להיקרע מעודף רטיבות. עדיף לטבול ביותר צבע, ובפחות מים.

כשרוצים להחליף צבע שוטפים את המכחול במים, ובחרים בצבע אחר.

דבקיות

◀ עזרים

1. דף ובו רשומה ספרה

2. דבקיות

◀ הוראות

מדביקים דבקית ליד דבקית על קו הספרה, עד להשלמת קווי המתאר של הספרה.

פלסטלינה

◀ עזרים

1. דף ובו כתובה ספרה

2. פלסטלינה

◀ הוראות

יוצרים "נחשים קטנים"

מורחים בכל פעם את "נחש" הפלסטלינה על קו הספרה, עד לכיסוי מלא של הספרות.

במטבח

ארוחות לילדים

יש ילדים שנהנים מארוחה מאוד, אבל יש ילדים שהאוכל נתפש בעיניהם כמשהו מעיק, מכביד ולעתים אף מטריד. הטעות הנפוצה ביותר היא כמויות האוכל המוגשות לילדים. כשהצלחת עמוסה היא "מעייפת" ונראית מטרה בלתי ניתנת להשגה.

יתרה מכך, העניין מלווה בדרך כלל גם באימא שאינה מרוצה. לכן נפחית מראש את הכמות, וכבר נחוש כולנו בהקלה.

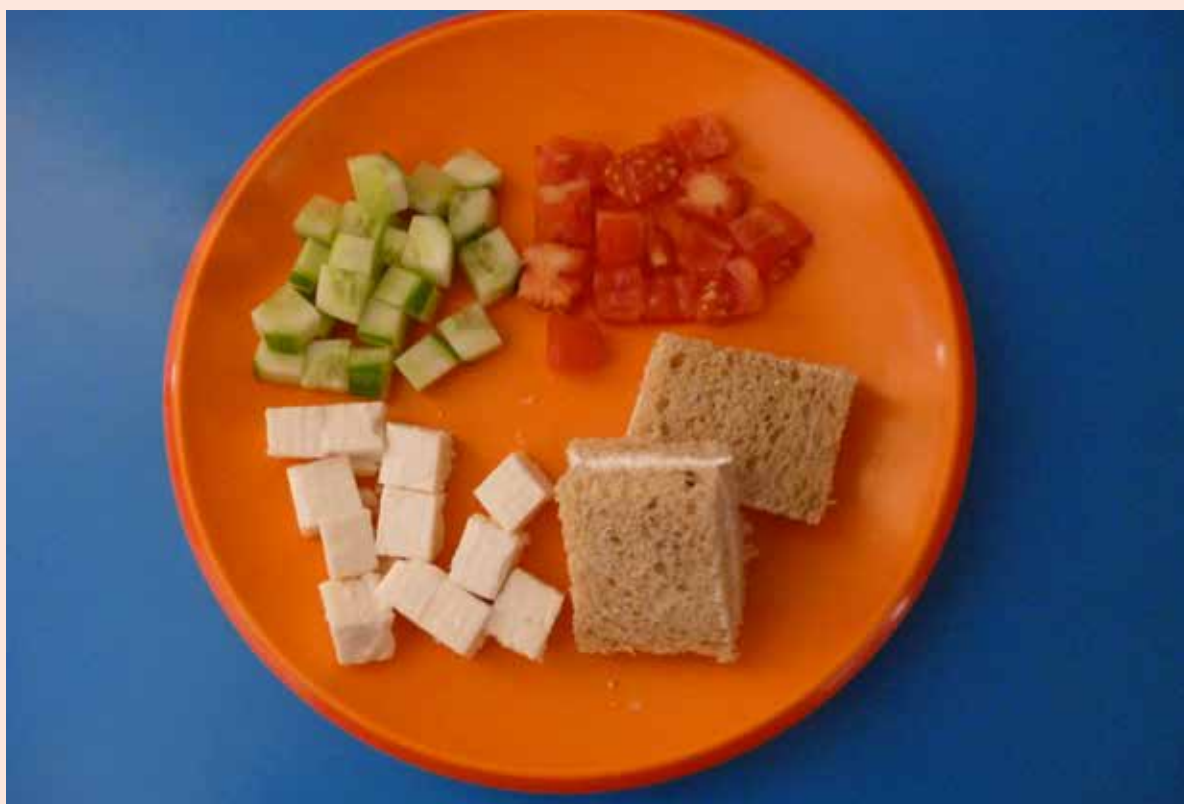
שנית, גוון בלי לשנות עלויות, וזאת על ידי צורת ההגשה. הירקות, הגבינות והטוסטים מקבלים מראה חדש ומזמין.

ארוחת עיגולים

ארוחת ריבועים

ארוחת פרצופים

הגישו מגוון של ירקות חתוכים, וצלחת ובה פרוסת לחם מרוחה בממרח. (חומוס, גבינה וכדומה) תנו לילד להכין את הפרצוף כרצונו.
כשהילד שותף בהכנת האוכל, הוא "נקשר" לתוצר, ואוכל בחשק רב יותר.

משולשי פיתה

כל פיתה הופכת למעין פיצה.

אפשר להכין מבחר מריחות בכמה פיתות, וכל ילד לוקח משולש מכל ממרח. כך המנות מגוונות לכולם.

ריבועים בתפוח

◀ הוראות

יוצרים חתכים לאורכו ולרוחבו של התפוח, באופן שבו הוא נראה שלם. מקפידים על מרחק שווה בין חיתוכי האורך ובין חיתוכי הרוחב. (כמו בתמונה).

משטחים לציור

חשבתם לצייר על תבנית קלקר? על צלחת חד פעמית? על מכסים חד פעמיים של תבניות אלומיניום? ואולי על ריבועי קרטון אישיים לפיצה? במטבח מסתתר עולם שלם של חומרים שונים ומגוונים. נצלו אותם!

פסטה יבשה

ילדים נהנים להרגיש גדולים. בעבר נהוג היה לייחס משפט זה לבני חמש – שש. היום הדבר נכון גם לבני שנתיים. במטבח קיימות, כמובן, סכנות שונות, לכן "נביא" את המטבח אל הילד. הילדים רוצים מאוד למזוג, לצקת, לבחוש וכדומה, ולכן חשבתי על שימוש בפסטה יבשה ובכלים מגוונים.

◀ עזרים

1. פסטה יבשה (שאינה מבושלת)

2. בקבוק ריק

3. כלים שונים: צלחות, קערות, כפות וכו'

4. תבניות

5. עטרות נייר (מנג'טים)

◀ הוראות

ראשית, הילד משחיל את הפסטה לפייה של בקבוק, ואחר כך יכול למזוג ממנו לכוסות ולכלים שונים. שנית, מגישים לילד כף בחישה וקערה. הילד מתנסה בבחישה בקערה, ואחר כך גם ביציקה לכלים אחרים. לבסוף, נותנים לילד תבנית ובה עטרות נייר (מנג'טים) של עוגיות. הילד מפריד את עטרות הנייר, מסדר על התבנית וממלא אותן בפסטה היבשה. כיום נמכרות גם תבניות אישיות העשויות מסיליקון, והשימוש בהן הוא רב פעמי. כמו כן אפשר להשיג גם עטרות נייר צבעוניות ומצוירות. פשוט נהדר.

חגיגה לקטנטנים!

משחקי שבת

לאחר מירוך שבועי, מגיע יום שבת – יום המנוחה. לאחר סעודות השבת ישבנו כל המשפחה בסלון, שוחחנו, קראנו, שיחקנו. בין כל המשחקים נהגתי לשחק עם ילדי גם במשחקי לשון, בעל פה.

כשהתארחנו בשבת בשיבה התיכונית שבמצפה רמון, שבה למד בני הבכור, פגשתי חברה שלפני יותר מ-10 שנים, גרה גם באילת. היא אמרה לי: "למדתי ממך משהו", וכשהיא הזכירה את משחקי הלשון בשבת הופתעתי, כיוון שלא זכרתי מכך מאומה. כנראה אגב שיחת חולין העליתי זאת, וכך היו משחקים אלו נחלת ביתה של עוד משפחה.

תיארתי לי שכולם משוחחים עם הילדים כך או כך, לכן לא עלה בדעתי שיש עניין להעביר זאת הלאה.

משחקי הלשון מעשירים את השפה מאוד, מפתחים את הדמיון, מעודדים את היכולת לערוך מיון והכללה, מסייעים ברכישת המושגים החדשים, ובעיקר מחזקים את הקרבה לילד.

ידוע שילד בגיל הרך זקוק לקרבה ולגילויי אהבה כמו מגע, ליטוף, חיבוק, נשיקה וכדומה. ההורים הם המהווים את המשענת המשמעותית ביותר עבורו, וזו הזדמנות נוספת מיני רבות להעניק לו אותה.

תוך כדי המשחקים, ישבו ילדיי על ברכיי, זכו לחיבוקים רבים ולנשיקות למכביר. (ואני זכיתי אף ליותר)

אני מאמינה שכשאדם מעניק – הוא מקבל יותר.

מה יוצא דופן?

יש ללמד את הילד להכיר קבוצות כמו בעלי חיים, כלי תחבורה, כלי נגינה, כלי מטבח, פרטי לבוש, רהיטים וכו'.

אפשר לומר לילד: "עכשיו נגיד שמות של כל מיני **כלי נגינה**".

אני אומרת: "גיטרה".

הילד מוסיף: "תופים".

אני אומרת: "חצוצרה".

הילד ממשיך: "פסנתר", וכך הלאה.

עכשיו נגיד שמות של **כלי תחבורה**.

אני מתחילה: "אוטובוס".

הילד ממשיך: "מטוס".

כך הלאה: "רכבת", "אופניים", "סירה", "קטנוע"...

לאחר שהילד הכיר את הקבוצות, אני אומרת שמות של ארבעה פריטים. אחד מהם יוצא דופן.

למשל אופניים- סירה- גיטרה- רכבת.

הילד יסביר את בחירתו.

אפשר להקל ולומר רק שלושה פריטים כמו אגס תפוח פיל.

החשוב ביותר הוא לתת לילד חוויית הצלחה תמיד, ורק אחר כך להעלות רמת הקושי, ולכן שחקו רק במושגים המוכרים לילד. כך ירצה להמשיך ולשחק.

בעלי חיים, כלי נגינה, כלי תחבורה, בגדים, רהיטים, פירות בכל משחק זיכרון (ממשחקי הקופסה) אפשר למצוא תמונות של קבוצות ולשחק בהן: "מה יוצא דופן?".

זה הסוד שלי

יש לזמן לילד היכרות עם חומרים שונים, ולהקנות את המונחים המתאימים. עץ, בד, פלסטיק, זכוכית, עור, מתכת, פרווה וכדומה – הילדים צריכים להכיר את החומרים, אך גם את שמותיהם.

בגן נהגנו לבקש מהילדים להביא מהבית לגן חפצים העשויים מעץ, וחפצים העשויים מפלסטיק, ואחר כך הילדים מיינו בתוך חישוקים: חישוק לחפצים העשויים מעץ, וחישוק לחפצים העשויים מפלסטיק. בשבוע אחר הילדים הביאו חפצים העשויים ממתכת, וחפצים העשויים מבד. ושוב מיינו בחישוקים.

◀ עזרים

1. קופסת נעליים

2. חפצים נבחרים

◀ הוראות

לאחר שהילד מכיר קבוצות, הוא מחביא חפץ בקופסה, וזה הסוד שלו. (יש להזכיר לילד לא להחביא חפצים שהם "מוקצה") עלינו לגלות מהו החפץ על ידי שאילת שאלות. השאלות הן בעיקר על החומר שממנו עשוי החפץ, על הקבוצה שאליה הוא משתייך (כמו פרטי לבוש, צעצועים וכדומה), על השימוש שעושים בו, ועל המיקום של החפץ בבית.

האם זה עשוי מבד? או, האם זה עשוי מפלסטיק?

האם זה היה במטבח? או, האם זה היה בחדר שלך?

אם מתקשים לגלות, הילד נותן רמז.

בגן שיחקנו כך שנים רבות.

כל ילד בתורו לקח את הקופסה הביתה, והביא "סוד" בקופסא.

לילדים ששואלים יש נטייה לומר: "אולי זה עשוי מ...". יש להזכיר להם להשתמש במילת השאלה: האם.

החפץ המוזר ביותר שהגיע בקופסה, היה פוחלץ של צב קטנטן. (לא ידעתי איך להסביר ממה הוא עשוי...)

ביום מן הימים, כשחזרנו מטיול משפחתי, עמדה בסלון צידנית גדולה. אני זוכרת ששיחקתי עם בני, והצידנית שמשה במקום קופסת הנעליים. הצלחנו להחביא אפילו מצקת, שלא נכנסת לשום קופסת נעליים.

הפכים

בכל גן הילד לומד על הפכים ורוכש מונחים אלו.

לדוגמה:

גדול – קטן

גבוה – נמוך

שמן – רזה

הרבה – מעט

עם הזמן יש להוסיף עוד ועוד.

שואלים את הילד – מה ההיפך של המילה לאט? תשובה: מהר.

לפניכם מקבץ הפכים:

* קרוב – רחוק.	* מעל – מתחת.	* רעב – שבע.
* פתוח – סגור.	* קדימה – אחורה.	* בריא – חולה.
* מתוק – מלוח (גם מר).	* צוחק – בוכה.	* רעש – שקט.
* אור – חושך.	* עולה – יורד.	* זול – יקר.
* קר – חם.	* חדש – ישן.	* מוקדם – מאוחר.
* ארוך – קצר.	* ראשון – אחרון.	* צפוף – מרווח.
* דק – עבה.	* חלק – מחוספס.	* בהיר – כהה.
* רחב – צר.	* ישן – ער.	* צמא – רווי.
* מלא – ריק.	* בפנים – בחוץ.	* ברור – מטושטש.
* נקי – מלוכלך.	* התחלה – סוף.	
* לאט – מהר.	* לדחוף – למשוך.	
* רטוב – יבש.	(דחיפה – משיכה)	
* שמח – עצוב.	* עני – עשיר.	

מהי המילה?

רק בשנתיים האחרונות "הצטרף" משחק זה למעגל משחקי השבת.

זה החל בגני. כמו תמיד קראתי הגדרות למילים כשהיה צורך. (מתוך "מילוני") הילדים ידעו ש"המילון מסביר מילים". לפתע מצאתי את עצמי אומרת לילדים: "אני אקרא הסבר של מילה, ואתם תגלו מהי המילה." למשל: בד שתלוי על חלון לקישוט. מהי המילה? וילון כמובן! היה ברור לי שאני ובני הקטן עומדים ליהנות ממשחק נוסף.

לפני כן אספר לכם על הגדרה מילונית שבעזרתה היו צריכים הילדים לגלות את המילה, והפכה בדיחה אילתית.

ההגדרה הייתה: הכוכב שעליו אנחנו חיים. (כדור הארץ) ילדה אחת אמרה: הכוכב האמצעי (כינוי של בניין באילת).

בבית השתמשנו ב"מילון הכיס" מנוקד ומצויר של אברהם אבן שושן – דב ירדן.

התחלתי בהגדרות קלות כמו: בעל חיים ממחלקת הזוחלים, גופו מכוסה שריון.

התשובה: צב (לא קראתי את כל ההגדרה כי בהמשך נכתב: הצבים למיניהם מצויים ביבשה, בביצות בנהרות ובים).

דוגמאות נוספות (מתוך המילון):

- כיסוי לראש האדם = כובע.
- תכשיט עגול שהמלך נותן על ראשו לאות מלכות = כתר.
- תיק קטן לשים בו כסף, חפצים קטנים או תעודות = ארנק.
- פרי הגפן = עינב.
- כל אחת מן העצמות שבפה המשמשות לנגיסת המזון וללעיסתו = שן.
- כלי חשמלי דמוי ארון לאחסון מזון בקור = מקרר.
- שטח אדמה גדול שגדלים בו עצי סרק = יער.

לאחר תרגול רב, אפשר לבקש מהילד לנחש איך "המילון מסביר" את המילה: כלב, כפית, ספר, מחשב וכדומה.

כל ההגדרות צריכות להיות מעולמו של הילד, על כן ברור שלא נשאל על המילים: ברוטו, יחצן או נדל"ן.

מילה מזכירה מילה

מספר המשתתפים: 2-4.

אחד המשתתפים בוחר מילה, למשל המילה: "לבן".

הבא אחריו בתור צריך לומר מילה אחרת שבה נזכר כששמע את המילה לבן. הוא יכול לומר חלב, מפה, כלה וכדומה. וכך ממשיכים.

תמיד ממשיכים מהמילה האחרונה שהוזכרה.

דוגמה:

אימא: לבן

ילד: חלב

אימא: תינוק

ילד: עגלה

אימא: סוס

ילד: תחרות

אימא: גביע

ילד: קידוש

משפט פתיחה

מספר המשתתפים: 2-4.

הבה נדמיין

מעלים משפט פתיחה שיכול להימשך באין סוף דרכים.

למשל:

"אם הייתי ציפור על עץ גבוה ברחוב, הייתי רואה..."

1. מכוניות בכביש	4. אנשים מחכים לאוטובוס
2. פרחים	5. ילדים בגן השעשועים ועוד ועוד.
3. ספסל	

"אתמול כשפתחתי את המקרר ראיתי..."

1. חלב.	4. מעדן.
2. אבטיח.	5. ביצים וכו'.
3. סיר.	

"כשאחי נוסע לישיבה, הוא אורז בתיק שלו..."

1. מכנסיים.	3. סדין.
2. מגבת.	4. סידור.
5. סבון רחצה וכו'	

לשקית הממתקים של שבת נוסף גם משחקי שבת .

דזרכת לדת מהנה ומדורכת!

דברי סיכום

בקידוש ליל שבת אנו אומרים: " אשר ברא אלוקים לעשות "

את כל הדברים שמסביבנו, נתן לנו בורא עולם כחומרים ליצירה: אבן, עץ, חול.

הכול הכול נברא לכבודו של האדם. יש שיוצר בעזרת צבעים, ויש שיוצר בעזרת צלילים. יש שיוצר בעזרת בדים, ויש שיוצר בעזרת מתכות. יש שיוצר בעזרת מוצרי מזון, ויש שיוצר בעזרת מילים. לכל אדם יש יכולת שונה, שאותה קיבל "מתנת שמים" וממנה הוא נהנה. את ההנאה הזאת יש לחלוק עם אחרים. ידוע שהמקבל על מנת לתת נמצא במדרגה גבוהה. וכל המשפיע לאחרים, מושך לעצמו שפע נוסף.

חבל שבבתי הספר נעלמו שיעורי היצירה השונים: שיעורי מוסיקה, שיעורי רקמה, כלכלת בית, חקלאות וכדומה. אמנם יש בתי ספר שהצליחו להחזיר חלק מן השיעורים, אך ברבים מהם הדבר חסר מאוד. חסרה לילד תחושה של אני יוצר משהו = אני שווה משהו. התחושה הכללית של הילד היא: "אני כאן בשביל ציונים". לכן הילדים נשרכים בבוקר לבית הספר.

בעיני רוחי אני רואה מודל בית ספר, שבו קיימים מרכזים כמו: מרכז מוזיקה, מרכז לגידול צמחים וירקות, מרכז בישול ואפייה, אולם ספורט, פינת חי, מרכז לתפירה ולרקמה, וכו'. בכל בוקר התלמיד ניגש למרכז האהוב עליו, לומד שם שעה או שעתיים, ורק אחר כך לומד את שאר המקצועות. חז"ל דרשו "אין אדם למד אלא במקום שלבו חפץ". כך אפשר גם לעקוב אחר הילד ולגלות את נטיות לבו. אולי נצליח לממש את "חנוך לנער על פי דרכו". נראה לי שבמודל כזה נזכה לראות ילדים שמחים ורעננים הממהרים להגיע לבית הספר.

ועוד, תלמיד י"ב שהצליח להוציא תעודת בגרות – החברה משדרת לו "כל הכבוד!", גם אם בתור אדם הוא אגואיסט או מזלזל בכבוד האדם וכדומה. לעומתו, יכול להיות תלמיד שנברא בלי יכולות להשיג תעודת בגרות, אך בתור אדם הוא מכבד, עוזר לזולת, שופע טוב לב, והחברה תשדר לו מסר שהוא לא יוצלח. אין ספק שיש כאן קלקול מהותי.

"באים מחנכים מלומדים, מסתכלים בחיצוניות, מסיחים דעה גם מן האני, ומוסיפים תבן על המדורה, משקים את הצמאים בחומץ, מפטמים את המוחות ואת הלבבות בכל מה שהוא חוץ מהם, והאני הולך ומשתכח, וכיון שאין אני, אין הוא, וקל וחומר שאין אתה." (הרב קוק אורות הקודש ג, עמ' קמ).

וגם כשנדמה לנו שאנו לא יצירתיים, זה לא נכון! אנו יוצרים כל הזמן, אלא שלא תמיד היצירה היא מוחשית. אנו מייצרים רעיונות ומחשבות בלי סוף.

בואו נתמקד במחשבות משמחות וברעיונות מאתגרים. נשתדל להשפיע מתוך שמחה ובחיוך, בהתלהבות ובטוב לב, וככל שנרבה – הרי זה משובח! נעשה ונצליח!